

RENAIXEMENT

Adherit a la Unió Catalanista

SURT ELS DIJOUS

VOLEM

La llengua Catalana amb caràcter oficial per a totes les nostres relacions inclús amb el Poder Central.

Corts Catalanes, per a estatuir la legislació civil i per al règim intern de la Nacionalitat Catalana i per a ésser àrbitres de la nostra administració.

Que siguin Catalans tots els qui a Catalunya desempenyin càrrecs públics.

Fixar contribucions i impostos per a contribuir a les despeses generals de l'Estat en la proporció que correspongui a Catalunya.

Supressió de quintes o lleves i facultat de poder contribuir a la formació de l'exèrcit de l'Estat espanyol per medi de voluntaris o diners.

Essent Nacionalista l'acció que al nostre poble realitza la Unió Catalanista, tenen el dret i el deure de cooperar-hi tots els Catalans moguts per les aspiracions del nacionalisme Català, qualsevolga que siga el llur pensar i sentir en matèries **religioses, polítiques o socials**.

LA VERA CATALUNYA

Com la voldríes tu la nostra Catalunya? Davant d'aquesta pregunta, davant d'aquest interrogant, la nostra ànima patriòtica es commou fins lo més pregón de son ésser i pugem a flor de llavi tots els dolors que l'actual moment ens imposa, i neix en el fons de nostre esperit el ferm desig, el ferm voler de determinar-la, la nostra vera Catalunya.

Per un costat, malgrat vulgan imposar-nos el contrari, nostra condició humana ens aixeca en l'ànima la fretura de conquerir el lloc que en la humanitat ens pertany; per altre, nostra integració d'una col·lectivitat viventa en la humanitat, fa bategar dintre nostre ésser nacional els amors que en la humanitat bateguen. I així, en la nostra consciència patriòtica s'hi concreta, que'l nacionalisme no és ni pot ésser un fet abstractament sentimental sens vida en la realitat de la mateixa vida, sinó que és un ideal ben definit, fortament humà i com aital enderrocador de tota acció de tirania que's puga realitzar.

El nacionalisme, que sosté els purs i humaníssims principis d'un ample esperit de pau i germanor, determinant d'una estreta convivència entre tots els homes de la terra, organitzats baix la fórmula inicial del reconeixement de les nacionalitats vivents, mancaria a son nexa, deixaria d'ésser un ideal ennoblidor

i moderníssim, si no proclamés d'una manera clara i concreta, com a principi de sos mateixos principis, l'apaibagament del dolor humà, fent inseparable el triomf de sos ideals de llibertat col·lectiva, amb el conqueriment, per part dels que assoleixin aquella llibertat, de tots aquells avenços que'ls reporten un benestar i un millor perfeccionament per a que puguin lliberalment realitzar dintre la Patria l'acció que'ls pertanyi.

Amb l'actual agreujament que del dolor sofreix la humanitat es quan més i més haurem pogut examinar l'imperfecció, l'alt grau esclavitzador i tirànic que informa l'ésser dels estats organitzats baix la fèrula centralista.

Ha sigut tot el virus, tota la malura, a l'ensens que tota l'impotència davant del conflicte social, per manca de principis, de la mèdula conservadora que és característica dels estatistes arcaics i que per lo tant informa als estatistes espanyols que havem vist públicament posada de manifest, en l'Estat unitarista, en l'Estat uniformador, aquesta organització arcaica i antihumana, no fan sols perque nega l'indiscutible dret dels pobles, d'organitzar-se segons la naturalesa ha determinat, sino perque absorvent-los llur esperit nacional els assimila, els fon en el gressol d'una unitat tirànica amb costums i lleis antitètiques a son ésser.

La lluita formidable que fortament sotraqueja la humanitat, lluita d'alt valor nacionalista, car ella pot determinar la revisió de l'actual composició del mapa europeu, anant a la seva reconstrucció, atenent-se als principis nacionalistes, ha produït en la nostra terra un refinament de l'egoisme conservador traduït per un injust retraïment del capital, que ha deixat sentir sos efectes damunt la vera Patria, que no som altres que'ls que l'honorem aixecant-li un temple gran amb la suor del nostre front, amb el fruit de nostres energies. I en aquest moment és quan dintre la nostra ànima nacionalista hem sentit el punyent buit de la vera Catalunya, la fretura noblíssima d'una revisió dels nostres valors nacionalistes, despullant-los de tot lo arcaic, de tot lo vell, de tot lo tirànic i incorporar an ells tots aquells principis inseparables de l'ideal reivindicador, reformat-li sa vera fisonomia, son ver caràcter de humà que malignament la nostra gent conservadora li havia arrabacat.

L'acció de l'Estat centralista, la veu conservadora dels nostres homes conjuntament s'ha sentit, i la seva acció ha sigut concretament determinada.

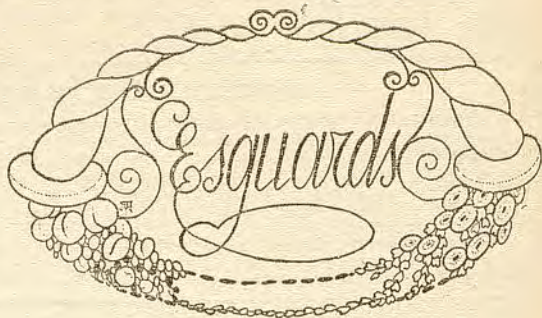
A la justa petició dels que l'egoisme dels homes els hi negava el més rudimentari principi de vida hi han aixecat com a àngel de pau, com a acció estatista, l'almoina i el sabre. I la nostra consciència nacionalista, la nostra dignitat humana, n'ha sigut fortament revoltada davant d'aquesta indigna mofa del dolor dels homes, i es rebel·la més encara, perquè sabem que la mateixa mà que allarga l'almoina, en aquest cas concret, infamant, és la mateixa que arma el braç, que maneja el sabre, *suprema lex* dels principis d'ordre de la facecia conservadora. No, la humanitat no'n viu ni'n pot viure d'almoina; la humanitat, els homes, no volem sofrir més l'imperi tirànic de la força car tenim dret a un regnat de justícia que indubtablement ha de determinar, perquè si aixís no ho fes no fora justícia, l'apaïbagament en son més alt grau possible del dolor dels homes.

Totes aquestes disquisicions, tots aquests anhels els involucrem al contestar: com voldries tu la nostra Catalunya?

La volem forta i rica, la volem absoluta sobirana de son destí, però també la volem, car si aixís no fos, no fóra ni podria ésser la vera Catalunya, essencialment humana, exercidora damunt de sos fills, de totes aquelles accions que determinen l'imperi de la bondat i de la

justícia i que guien els homes vers una acabada perfecció, que'ls permet realitzar dintre la Patria, amb completa llibertat la llur acció, el conjunt de la qual condueix a la Patria a viure al costat dels pobles més lliures i avançats en estreta convivència i col·laboració en la civilització humana.

I avui que s'imposa una absoluta revisió dels valors nacionalistes, nosaltres tenim el deure de determinar com és i ha d'ésser la vera Catalunya.

L'AGRUPACIÓ Feminal Catalanista tot just nada ha tingut de passar pel sofriment de perdre una volguda companya.

La gentil Carme Isalgué, que pel seu dalit i el seu entusiasme en l'amor de Catalunya havia merescut ocupar un lloc en la Directiva de la simpàtica Agrupació, morí diumenge passat, víctima de traidora malura.

La verge morí dolçament entre'l dolor dels qui restaven, en plena tardor catalana; quan pels plans i les muntanyes d'aquesta terra que ella tant estimava, l'or de les fulles mortes cau sobre la pols dels camins com aurífica desferra d'una majestat vençuda; quan els camps s'adormen a l'aparenta mort hivernal, repòs germinador d'una futura vida.

La verge morí dolçament... Haví la temença que per a ella no tornaria aquella primavera que ara era esperança i consol de la terra en l'atuïment de la tardor presenta, i al sentir com la vida li fugia eslleïcant-se pel seu cos suavíssim, ella vibranta encara d'amor per Catalunya, frisança de viure aquest amor, demanava per remei una mica d'aquella immortalitat que ella tant aimava, per a reanimar la seva vida retuda: demanava que li posessin damunt del seu pit encara pantejant el distintiu d'aquella Agrupació Feminal en la qual ella devia haver-hi depositat tants anhels de la seva ànima sensible i delicada; demanava aquell distintiu on hi esclafava com una flor eterna, el símbol de la patria.

Després de la revifalla que aquest empelt d'immortalitat li imprimia, la verge es sentia morir... i demanava encara, que la bandera catalana cobrés el seu cos...

Si l'amor torna les coses lleugeres, sobre 'l cos virginal de Na Carme Isalgué, la terra de Catalunya devindrà devota i subtilment alada.

MAIG.

De les hores tristes...

LA ciutat dels meus somnis, breçol aimat de tota ma niçaga, ben aviat creixerà, dins del sensori, en bellesa i grandiositat, al compàs de l'amorosa fantasia del qui resta lluny d'ella.

Benhagueu, bons amics, el record dels quals, d'ara per sempre ha d'afalagar l'esperit en els llargs dies de desterro! Benhagueu, braus lluitadors, atletes de l'ideal de patria; esperits immaterials que, dia a dia, hora rera hora, aporteuen, moderns cíclops, la pedra indestructible, que fa créixer la muralla fonament, damunt la qual ha de bastir-se l'edifici de les llibertats; la patria de demà!...

Ens és dat viure un moment terrible que, bé és possible que per a la humanitat constitueixi la base de llur renovació. Cap patria, cap ideal, ha de guarir-se de la influencia de l'actual moment històric. Irlanda, per la força de les seves virtuts, es veu acaronada per l'escalf d'un sol deslliurador; Polònia, sembla que veurà sorgir la personalitat llur, d'un munt de sang i runes... Treballem ferm, amics!... S'apropa el toc de les hores solemniais!...

Entre tant, el batall resta alçat, per a mi, en la campana de les hores tristes! I, entre tots els vels de les fumeres fantasioses que omplen la pensa, s'hi alcen, un cap blanc qui adora, els ulls de la companya, (que tristament modulen l'adeu!) i dos capets festius adornats amb la frescor riallera de la felicitat inconscient...

Pelegrí qui va pel món tot recercant un millorament problemàtic, rublert d'angoixa, espera amb la conformació del condemnat, el toc de l'hora que fatalment deu allunyar-lo dels que estima. Després, res: la tristor solitaria en mig del mar blau, dins d'un vaixell tot prosa, seguint amb halè, amb enyorança fantasiosa, la fumerada estesa al vent, vers l'horitzó, qui tanca la visió del que aixeua!...

Però, enllà d'enllà: abeies constructors

d'una nova patria vos esperen; braços estesos per estrènyer al qui torna, ulls que us parlen d'alegries nascudes a l'escalf de la lluita; cors, que, com el vostre, bateguen a l'impuls d'un dolç sentiment patriòtic...

Amics! — modula el qui retorna. — A la patria són llegió els treballadors qui construeixen amb les eines de la fè que dona l'entusiasme! No hi restem pas abandonats, en l'obra empresa! Enlaire'ls cors i avant!

Ja no ha de restar ignorada i sense ressò continuador, la tasca nostra! Bons companys, ajunten son esforç amb el nostre, per a l'acompliment de les dues Catalunyes; els nostres somnis tornen realitat; la il·lusió ja és quelcom pràctic!...

Però, entre tant, ja ha sonat l'hora trista! Amics, oh, bons amics: el vaixell fuma!...

La ciutat, breçol de tota ma niçaga, concreció esperitua de tots els meus amors, va quedant-se, quedant-se, i és sols en la retina qui resta impressionada, on apar veure-la estesa entre muntanyes, com fada de l'amor, ben estimada, besada llargament, amb força voluptuosa, per son aimant de sempre, el vent acaronador, qui d'altres pobles, d'altres terres, porta-li la saba de les llibertats nascudes del port fecond de la mentalitat i el sentiment, que, malgrat tot, encara fan niu a la terra.

Sentiu, com pita? Adeu-siau, amics! I... prou; deixeu que, en aquesta darrera hora, pujant del cor modulin els meus llavis el cant profund del nostre Verdaguer:

Dolça Catalunya, patria del meu cor...

JOAQUIM TERMES.

D. Martí i Julià

PER CATALUNYA ARTICLES

Edició:
ASSOCIACIÓ CATALANISTA DE GRACIA

PREU: 4 PTES.

En totes les principals llibreries.

Comiat

Al bon amic J. Termes i Vilaplana.

Què n'heu pensat, company,
dels fills d'aquesta terra
que febles, sens dalit,
alicaiguts gemeguen?

Què haveu pensat tornant
de tant llunyanes terres,
trobant el patri esprit
partit en *capelletes*?

Quin desencant, amic,
per vos, que amb tanta empena
veníeu coratjós
per ajudà en la brega!

Si 'l nostre franc esforç
us ha minvat la pena,
que 'l poble català,
avui fa amb sa feblesa;

Si 'ls pocs, els escullits,
que haveu trobat fent feina
guardant el foc sagrat
de la Patria irredempta;

Hem fet que us emporteu,
allà, en terres d'Amèrica
l'esperança i la fè
de refer nostra terra;

Comptem amb vostre apoi,
comptem amb vostra empena,
per revifà 'l caliu
amagat entre cendres.

I el foc esmortuit
de nostra Patria vera,
flamejarà de nou
tornant-se gran foguera.

Salut i adeussiau,
bon fill de nostra terra;
que 'l nostre enllaç contret
ja mai pugui desfer-sel

JOAQUIM DELCLÓS I DOLS.

El Concurs de Sabadell

L'èxit esclatant del concurs d'escriptura i lectura en català a Sabadell, té, per nosaltres, el valor de les grans gestes catalanistes. La concurrència d'alumnes realment nombrosa, les trenta escoles que hi foren representades i l'assistència a l'acte de diferents autoritats comarcals presidides totes per l'Ajuntament, amb el batlle al davant, de Sabadell, són fets que enclouen una significació altament acaronadora, de veritable transcendència. L'acte va ser radicalment catalanista, no pels discursos precisament, sinó perquè era un concurs d'escriptura i lectura en català, i d'ell en sentirà fonda reconeixença tota la comarca vallesana de Sabadell i Terrassa deixant-hi bella saó.

Aquest concurs, com el d'Historia que organitza la Protectora a Lleida, com altres que aniràn venint i altres que ja s'han fet a Barcelona, són medis subsidiaris per a divulgar l'ensenyança catalana, medis en realitat més fàcils que aquells que s'haurien de posseir ja com a base del catalanisme. Però adhuc subsidiaris i més fàcils, tenen una gran virtualitat; ells penetren a les escoles i les amoreixen i les engrandeixen, acaricien la labor del mestre impregnada de models i quadros d'assignatures que no són catalanes, que són a voltes contraries a l'espirit català; fan veurer als deixebles lo que és Catalunya i de retop als pares i als germans i quan se realitza l'acte material del concurs tota la població i la comarca se sent trasmutada sense violències, sense les indigestions dels *moments polítics* i les elocubracions d'estadista anticuat, sense els torturaments dels efectes teatrals, tot això tan abundosament conreuat en el moviment nacionalista català. L'acte material d'un concurs, d'un concurs d'aquestos, cau tan bé en el poble que li desperta visions i idealitats no com un sòtrac, sinó com a continuació bon xic revifada de la seva vida.

Pensem un moment no mes, amb les classes d'idioma Català i d'Historia de Catalunya que s'obren, i després enlairant-nos, pensem en unes escoles catalanes instal·lades en tres; quatre, vint pobles i diem: el moviment català, la vitalitat de Catalunya, serà un fet, ho serà perquè les escoles es fundaran i elles són les que promouràn la Catalunya de les grans gestes, tota ella viva i plena.

Apuntem com una de les més belles accions nacionalistes l'èxit del Concurs de Sabadell.
F. CULÍ I VERDAGUER.

La zona neutral i el port franc

ELS governs de l'Estat espanyol tan refractaris a concedir la Mancomunitat Catalana i el port franc de Barcelona, lo primer que fou demanat i lo amb més insistència instat i no concedit, al·legant que la tal concessió representava un privilegi, una diferencia, una injustícia que afavoria els Catalans per sobre dels demés troços integrants de l'Estat, no han fingut cap reparo en concedir-ho a Càdiç sens esperar l'aprovació de les Corts, malgrat que sia una diferencia perjudicial a altres ciutats i especialment a la indústria catalana.

Les entitats econòmiques catalanes, al veure's el dany que tal distinció pot causar a la llur indústria, han corregut a demanar per a Barcelona també el privilegi en qüestió, en lloc d'interposar recurs d'alçada per a assolir la seva anul·lació, ja que fins concedint-lo tant sols per Barcelona resultaria un privilegi odiós i perjudicial al reste del territori català en profit de l'agi realitzable en la porció de terra senyalada en el Real Decret com a zona neutral.

Quant més just, equitatiu i ja legislat no resultaria recórrer perquè sia complerta i aplicada la llei ja vigent i mai o casi mai complerta (jo no recordo bé en quin article) que prescriu sien abonades a les manufactures elaborades en el país les quantitats devengades i satisfetes a sa entrada en l'aduana, de les primeres matèries importades integrants i proporcionalment a les manufactures elaborades en el territori de l'Estat al sortir-ne per a exportar-les.

Molt més just i equitatiu fóra i menys odiós per quant no representa un privilegi, que'ls teixits, filats, mobles, etc., etc., que'l comerç exportés se vegés bonificat a l'acte d'embarc en la quantitat que hagués pagat a l'Aduana el cotó, lli, canem, fusta, etc., etc., que proporcionalment hagués entrat en llur construcció. D'aquesta manera no és Càdiç, ni Sevilla, ni Barcelona, declarades zona neutral, les que's beneficien de la llei injusta, sino que des del talleret de fuster d'Esterri d'Aneó o d'Osca fins a l'arsenal que's banya en el mar se'n troben afavorits sens perjudici de l'Estat i sens gelosia de ningú, tota vegada que l'Estat al retornar l'import dels drets d'Aduana cobrats a l'entrar la matèria prima estrangera, quedaria tal com queda a l'eixir la manufactura del port franc i amb la ventatja a més d'haver (aprofi-

tant lo ja legislat) convertit en zona neutral tota la terra de llur domini en la que veuria desenrotllar-se esplendorosa activitat manufacturera per la exportació; entaular relacions comercials intenses amb tots els països; establir-se l'intercanvi arreu d'un modo efectiu, no com ara que sols lirismes són nostres corals relacions amb els altres Estats; i amb l'augment de producció i de fabricació, per altres indrets veuria créixer i multiplicar-se sos ingressos i recursos, ben diferent d'ara que a tributs i traves deixa baldada la producció fent que'l capital s'arrauleixi davant el deute de creixença progressiva que té d'acabar amb tan odiós estat de coses i amb l'Estat mateix per manca de clarividència o perversa administració.

Que'ls productors obrin els ulls i s'arrapin fort a exigir el compliment de lo que la llei ja'ls autoritza. Busqueu i trobareu.

MACEO.

Diari d'un romàntic

L'IGNASIETA 's casa—m'havia dit una minyona que ni la desgracia ha pogut pansir. —L'Ignasieta 's casa!—Tot un món que cau sobre'l meu cap, com si fós una cosa inexplicable i tan que's podia veure a venir si un de vegades no acluqués els ulls quan la claror besa ben fort llurs nines!

—L'Ignasieta 's casa!—aquella meva Ignasieta; meva per dins, tan endins, que no hi arribarà mai ningú. Es casa, que es perdre-la ben perduda per sempre, calguent allunyar el nom seu definitivament d'un cervell que volta aquí sobre com una fura sense cau. I'l seu record que passi també al feix de les dolçors totjust apuntades en la propia vida, més pesades que'ls mateixos desenganys, més punyentes que les malvestats crudels perquè no amaguen gens de virior.

Una ànima macilenta, amorosa de feminitat i dolcesa, vaga pels indrets d'una encontrada magestàtica com la possessió d'un príncep. Avui l'he acompanyada per darrera volta pels jardins del palau muntanyenc, verge d'amors i de dolors; caminava endavant gronxant-se lleugerament com un cigne amb cabellera daurada i s'ha aturat esperant-me a la balustrada

imperi. M'ha ensenyat la silueta d'unes muntanyes que ella ha reseguit quelcunes vegades sense coneixe'n perxò 'ls recons silenciosos de les grans abstraccions pels temperaments de turbulencia sense exteriorització; els tristos amb cara riallera que fan veure que s'enganyen ells mateixos; els modestos per força, sense aixecar les ales aixalades, que són prou soferts per no rebel·lar-se a les convencions socials.

—Tota una vida és això mateix: resseguir les coses sense enfondrar-hi gaire; tastar el bresc sense arribar a la voluptuositat de l'embaf; passar per la vida portada una mà a cada sota aixella; aixugar llàgrimes permanentes, que ni tenen el dò de commoure diversament .. Tot és gris al meu camí; mai deixar aquesta tutela i aquestes carrutlles abominables, que m'han estafet els peus que ja no serviràn per res de bò.

Jo sentia destrenar una veu sincera i 'm sabia greu haver de mirar d'on sortia; volia anar pensant que era una font d'harmonies d'un cor sagnant; seguí amb la vista a la arena flonja. Hi va haver una pausa per deixar passar un jardiner que venia de dar pas a l'aigua pel cantó de la col·lecció zoològica; l'home'ns mirà de gairell estranyat de trobar la filla del director sola amb un *foraster*.

—Una mica d'il·lusions teves—vaig gosar a replicar.

—Oh! no; tu digues lo que vulguis que tot seràn excuses; ho has vist més bé que jo sinó que també sabs callar i tens el sentit del fer-te càrrec i'l de no enverinar les coses. El meu destí no m'hauria pas permès fer cap cop de cap! Si, si; soc resignada d'una deplorable covardia. Les dònesh! pobres esquelets femeníns que no tenim força per trencar les flors, ves com ho podem intentar rompre motllos i cadenes. No, no m'escuso pas; és a mi, a totes nosaltres que tiro la culpa, que la naturalesa 'ns va fer joguines de parada firatana, cara bonica i molles per darrera que no més accionen quan l'home hi posa 'ls dits, i no hem sabut redimir-nos!

Jo continuava callant com un imbècil, agraint a la casualitat que'm fés confirmar un munt d'idees que havia presentit cor i cap endins d'aquell angel que ara 'm guiava. Ara m'havia portat a l'horta del riu sota'ls bagants de la fàbrica i la falda s'havia curullat de fruits per fer-me dalir com un babau après anyorant-los lluny d'allí. Següerem un moment, jo als peus d'ella.

—Parlo baix perquè'ls galifardeus de l'horta tenen orelles espresses per lo que no'ls importa—va dir reprenent la relació—Que de vegades ho pensat que podria ben regalar aquest benestar que la gent m'enveja i més d'un cop recordo amb llàgrimes als ulls que era ben millor aquell temps que pujava tres pams de terra i ja m'escarraçava a feinejar perquè la mare no's destorbés dels pintes, quan a casa començaven els fonaments d'un patrimoni que'ns ha portat disgustos a tots i a mi un esclavatje ignominiós.

—Be, però ara tot això canvia.

—Segueix, vols dir; perquè'm caso? no comprens, home, que tot això és un altre pas de la passió? Si, si; continua la tutela; segueix l'aconsellament inacabable dels meus bons pares...

—Però tu no't cases amb entusiasme?

—Oh! no ho digues pas enlloc; que sigui ja tradició de sempre la meua covardia: no'l puc estimar jo un home que tot el seu ideal està entre un teler i una màquina de filar, encara que mani a cents obrers i que guanyi mils pessetes; m'entens? però és la broma enfadosa: a casa ho volen i que hi vols fer?

—Ah! no no; això mai. Cridar fins que'm sentissin les muntanyes i'l cor d'aquesta terra que fan suar tanta vianda.

—I qui respondria... home, home! si'l que podria fer-ho... qui sab on té'l pensament i les orelles!

També jo era dels resignats d'aquella deplorable covardia i se'm feia un nús a la gola que ni'm va dar esma d'aclarir les darreres paraules que foren dites pausadament, una a una.

I vaig deixar que'l contracte desfés l'ànima mig esmicolada d'una dòna selectíssima i ni en aquella ocasió solemnia va sortir dels meus dintres aquella pensada tinguda sovint a flor de llavis: «series millor la meua esposa que la meua cosina» que hauria desfet, ben segur, tot l'enigma.

La verge, avui ja és mare.

FURMIKETO.

SILUETES RUSTICANES

NARRACIONS PER J. VIVES I BORRELL

Preu: 2 Ptes.

DE VENDA EN TOTES LES LLIBRERIES

A L'HERMOSA CLORI EN SES AMOROSSES DISPLICENCIES

An En Pompeu Creuhet.

FRAGMENTS

En la nit més bella, on dorm el silenci, lent, per l'Univers,
 Oh! i l'hermosa Clori, com nàiaide, brilla sa vesta arrogant...
 Displícen l'amoixa, — com mannà suavíssim — l'Amor més galant...
 En la nit més bella, on dorm el silenci, lent, per l'Univers.

—
 Sona un clavicordi quines notes vibren com psalteri breu,
 Que porta en sos ritmes, cadencies perdudes que s'entren al cor...
 Es el clavicordi, quins arpegis vibren com psalteri breu,
 I enclouen misteris, alats, bulliciosos, misteris d'amor,
 Beben mil delícies, plaers grans sens nombre, en sa copa d'or.

—
 Divaga l'hermosa—com somnis de fades—pel cel infinit...
 La lluna morenta—com marbre amb patina—reflecta son bust...
 Imatges lascives, tortures rebegen son cor amb despit,
 I té en llurs deliris, connubis febreros, sedents d'estimar,
 Aprés que la lluna, somriu per la volta, mateix que en son bust,
 I eleva en ses troves com fonda pregaria que ve a recordar,
 Perdudes estances d'un jorn de ventura que Erós va portar.

—
 Màgic que m'encises i m temples i m dones desig d'il·lusió,
 Nigromant que m portes l'amulet de gracies, com aparició
 Fantàstica, hieràtica, que cerca la pensa l'anhel del teu goig,
 Màgic que m'encises, que aixís em delectes, tenint l'il·lusió
 Que bull i m'énerva, la pensa caòtica, cercant el breu goig
 Que lasciu s'em brinda, donant-me carícies, postures sens fi
 Eròtics espumes, sedents de moixanes que fan estremir:
 Si en grogues viteles, les èglogues contenen il·licits amors
 Sentint les dolçures, més tenues, més febles, com l'aua les flors,
 Desxifrant enigmes, paraules confoses, que dic a prop teu,
 Al roçar mos llavis en les palidesses de tes mans de neu.

—
 Les hurís més pulcres que vegé Mahoma, en somnis tant bells...
 Les fades més sacres que tingué en breus hores Siegfried en estol,
 Odaliques púbres, de niveas carns tendres i daurats cabells,
 Esclaves egipcies, de llavis de porpra, vermells com el sol,
 Esclaus de la Syria—com voltors que venen de lluny en son vol—
 Comiat t'porten, missatgers t'halenen, donant-te consol,
 I t'treuen tristeses que pèrfides venen en els temps aquells
 Que és tot alegria, tot pau i hermosura sens cap desconsol,
 Que amargui la vida, la damni en ses urpes, tenint lo que s'vol.

—
 Voldria copçar-ne pecats monstruosos que no sab ningú.
 Mentre el clavicordi plorant esperances senyala mon fi;
 Masegar carns brunes, al començ de dia, com fanal que llú
 I arrebat impúdics, entre mil follies, que fan estremir.

—
 Amat no m'oblidis... et veig i t'adoro com Verge a l'altar,
 Jo sé fa fermesa, no s'trenca ni s'borra com un jove espòs...
 Tu m'treus l'amargura, m'halentes i avives la fè d'estimar,
 Et tinc en ma pensa gravat com retaule per tebies claròs,
 Et tinc en mes vores, unit sens deixar-te, besant-te amorós,
 Els meu, meu per sempre, fins morts en la tomba ens veurem tots dos.

JOAN FÍGOLS PUJOLÁ.

De Santiago de Cuba estant

AMB motiu de la commemoració del segon centenari de la pèrdua de les nostres llibertats, un subjecte anomenat Mas i Jornet—per cert no és el pulcre Claudi—que amb la capa del catalanisme feia poc temps s'havia fet acceptar com a agropat del «Grop Catalunya» d'aquesta ciutat, pretengué llegir un treball seu en la veïllada que devia celebrar-se, i que's celebrà, el dia 11 de setembre.

El Consell Directiu de la nostra entitat, refusà el mentat treball per que a més d'estar completament en desacord amb les doctrines nacionalistes que sosté l'entitat, era tot ell plagat d'irrespectuositats i grolleries per als capdevaners de la Unió Catalanista i també per a tots els que en ella militem, i de manera ben directa ens deia que els del Grop no savíem lo que'ns fèiem.

Doncs bé; aquest tal Mas i Jornet, que no és altra cosa que un subjecte pretenció, pretengué sorprendre al Consell Directiu; mes com els del Grop tenen bon criteri i no han necessitat mai personatges de la mena del que'ns ocupa per a que'ls dirigissin, sapigueren esquivar-lo. I al veure's ell que'l seu treball era rebutjat amb tota la seriosa dignitat que mereixia refusar-se un estirabot tant sadoll de poca solta, es sortí de fogó i volguent-se fer cèlebre, per medi de solts publicats en la premsa i amb unes fulles soltes, que ell mateix repartí de casa en casa preguntant a tot-hom que l'anessin a escoltar, plagat tot això d'insults grollers per al Directiu del Grop, i amb planys de bacant abandonada, cridà a tots els *catalanes* de Santiago per a que anessin a escoltar-lo en un teatre d'aquesta ciutat on donaria lectura al discurs que li havia sigut refusat pel Grop.

El senyor Mas i Jornet demostrava una vegada més els seus desitjos de volguer figurar; havia pretengut que dintre del Grop se l'acullís com a Director dels destins de la patriòtica entitat, que contra vent i marejada, ha anat fent el seu camí de triomf en triomf; havia vist que els ideals reivindicadors del nostre poble eren sostinguts dignament per els components del Grop; havia vist que les seves doctrines, que diu ell que són les de la Lliga Regionalista, no podien tenir acceptació en aquella casa on per sobre de tot s'hi sostenen les que amb virilitat i amor, sosté la

Unió Catalanista; havia vist per fi que allà tenia de seguir-la i per tant tenia de deixar a un recó les seves aspiracions a la presidència de l'entitat, des d'aon, segurament, havia d'efectuar la transformació de la política d'aquest important nucli català; havia vist que allí no podia exhibir la seva arrogant figura, i decidí cridar als catalans an el teatre «Heredia» per a *convence'ls* i d'allí fer sorgir un *Nuevo Centro*, que, elegint-lo an ell president, sigués l'enemic més fort que tingués el Grop. «He d'ensorrar-lo» ens han dit que havia jurat ell, i efectivament a la *conferencia* (?) dient-ne la pura veritat, hi assistiren trenta joves del Grop que per curiositat volgueren perdre una estona, i tres amics d'ell que aplaudien. El fracàs fou tant gran que ni els mateixos individus que ell designà per a que fossin la *comissió* que devia presidir el *miting* tampoc hi assistiren. I aixís fou com ell mateix es buscà el despreci deis catalans de Santiago que han vist amb els seus desfogaments a un pretenció, amic de buscar bronquina. Ell mateix es buscà la bofetada que rebé amb el buit que li feren els catalans d'aquí.

Aquest desastre no l'acabava de satisfer i per això *ell mateix* escrigué una ressenya, que al dia següent publicava el diari menys important de la localitat, on se deia que l'acte havia sigut concorregudíssim.

A tot això, porten les pretencions i desitjos de figurar, encara que ens han assegurat que el mentat senyor estava fent aquesta feina i gastava el seu talent per encensar an En Cambó i als senyors de la «Lliga», preparant-se el terreny per a que li facilitessin un empleu burocràtic quant arribi a Barcelona, on ja fa anys i panys que està dient que s'en hi va.

Ja tenim, doncs, a Santiago de Cuba un *salvador de la Patria Grande*, un èmul del gran Aixalà. Llàstima que no estiguin junts a l'Havana que aleshores si que l'Espanya ja estaria salvada!

MANEL BALLESTA.

Santiago de Cuba, setembre 1914.

♦ ♦ RENAIXEMENT ♦ ♦

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Carrer de la Boria, 24 i 26 pral.

Hores d'oficina: de 6 a 8 tarda, i de 9 a 11 nit

Preus de subscripció: 2 ptes. trimestre

La veu del poeta

Patriotisme!

LA Patria està en perill. L'enemic ja truca a nostres portes.

Qui és l'enemic? No ho sé. D'on vé l'enemic? No ho sé. Vindrà l'enemic armat de totes armes? Serà el seu gest ferotxe? Estarà decidit a vessar sang? Robarà? Cremarà? Assassinarà? Els germans ens buscarem i no'ns trobarem?... Deu meu, què serà això? Què passarà?...

La Patria està en perill. Germans, hem de deixar a la Patria abandonada? Què serà de nosaltres si l'abandonem? Es que estem disposats a portar cadenes? Les nostres vessanes, regades amb suor del nostre front, les hem de deixar perdre per sempre més?

Oh no, i mil vegades no. La Patria té encara fills que l'estimen; rics i pobres, grans i xics, tots estem decidits per a ajudar-la; tots estem disposats per a donar els nostres interessos i el nostre cor; però no les nostres vides, perquè les vides són la Patria. Sense vides, existirien les Patries?...

I tú, poderós, estimaràs a la Patria? Seràs tú el qui donaràs exemple? Si tú ets el qui dons exemple, la Patria 's salvarà. Si tú dons exemple, el poble, que és fidel, te seguirà fins al sacrifici. Mes ai de la Patria si tú no dones bon exemple; llavors, jo no sé lo que arribarà...

La Patria està en perill. La veu del poderós ja ressona per les muntanyes i per les valls. La veu del poderós va acompanyada de l'exemple. El poderós se desfà dels seus cabals i els posa a mercè del poble. Les caixes dels bancs s'obren a totes les necessitats. El patró s'abraça amb l'obrer i es reparteixen guanys i estalvis. Els trens, i els navilis, i els canals i els ports... ja no pertanyen a llurs entitats fundadores; de tot se n'ha fet escriure per a la Patria.

Desapareixen les classes.

Tot és de tots, perquè tots som la Patria...

La Patria ja no està en perill. El poderós ha donat bon exemple.

.....

Lector, això ho cantava'l poeta un bell matí; jo l'he escoltat atent i t'ho trasllado aquí.

ORLAND D'ARIMONT.

Notes d'art

SALÓ PARÉS

EXPOSICIÓ F. BELTRÁN I MASSÉS

LES obres modernes mancades dels estudis que precedien a les antigues, ja que constitueixen, elles mateixes l'estudi, fan que sigui més llegible l'afany de perfeccionament que mou a tot artista; transparentant clarament l'esforç amb que han sigut creades.

Aquest esforç que'ns revela el temperament de l'artista l'hem cercat en va en les obres d'en Beltrán, que talment semblen fetes per un artista que ja'n sàpiga prou, i n'obstant no és pas per un dibuix ferm ni per un colorisme personal que's distingeixen.

Aquesta pintura filla en part dels preciosismes, que aquí ens importà en Néstor, però amb menys domini de l'ofici que aquest, en el fons no's diferencia tant com pugui semblar a primera vista amb la pintura blana i carriclo-na que acostumem a veure a cân Parés.

La manera adotzenada de tractar les fruites, en els quadres *Fruites de tardor*, *Fruites*, i *Raimis* en l'afuament de les mans solament esboçades en la majoria d'obres, i en els braços i mans del retrat de la Sta. A. N. que semblen de maniquí, és allà on sobressurt més la lleugeresa d'aquesta pintura feta per a un públic que prefereix lo bonic a lo bell i que de les coses sols ne coneix la part externa i encara.

Ademés d'una munió de composicions d'un valor molt relatiu, trobem obres com *Sant Isidre*, *Cançó a Bilitis* i *Jove Viuda* que son dolentes; *Iniciada*, *Semprevives* i *Tanagra* de dibuix i gust duptosos; *Intimitat* que n'esborrariem la figura vestida; *El Primogènit*, obra que'ns recorda la literatura de moda, en temps dels nostres avis.

I finalment *Nit Blava* l'obra ont es veu més el parentesc de l'art d'en Beltrán amb l'academicisme carrincló, aixís com *Mely* i *Xuty* és l'obra més influïda pel preciosisme.

La diversitat de factura empleada per en Beltrán en ses obres, a voltes manifestada en un mateix quadre, és un defecte que podria disculpar-se si es veïés un esforç envers una orientació determinada, però actualment trobem en aquesta diversitat en el fer la mateixa frivolitat dels seus desnús de dona, la nuesa de les quals no és prou per a imposar el respecte que produeix tota cosa bella.

Mentres el senyor Beltràn es preocupi de *frappar-nos* amb un erotisme d'anar per casa, i de que les seves obres facin bonic, i deixi de banda el dibuix i la sinceritat del color, no passarà d'ésser un bon pintaire de quadres propis per a salons aristocràtics, on dames catalanes parlin en castellà.

I aquesta gloria en art és ben poca cosa.

LLORENÇ.

Unió Catalanista

Secció oficial

JUNTA PERMANENT

S'ha cursat el següent ofici:

«Aquesta Junta, que té'l deure de vetllar per l'observança de la més estreta disciplina per part dels elements que integren la Unió Catalanista, vos fa saber:

Que no havent comunicat la reaparició, després d'un temps de sospesa la publicació del periòdic, que per aital motiu la Secretarí de la Unió Catalanista vos demanà en data del 6 d'agost darrer si aqueix se considerava adherit, i no havent merescut contesta, ni notícia de cap mena, fent així mancament a les regles més elementals de respecte i cortesia.

Que amb motiu de vostra ausencia del darrer Consell general extraordinari en el qual es deliberà sobre el que és i ha d'ésser la vida orgànica de la Unió i que junt al referit més amunt aquesta Junta, malgrat la ferma convicció d'obrar amb rectitut i seny com ha sigut sempre la norma de la Unió vos dona trasllat del següent acord:

Que en sessió celebrada el dia 8 del que som, acordà per unanimitat la suspensió de tots els drets que com a soci col·lectiu de la Unió Catalanista pertanyen o puguin pertanyer al periòdic *Costa de Llevant*. Clar que aquest acord no tindrà caràcter definitiu fins després de la suprema decisió del Consell General ordinari al que serà convidat degudament. El que se vos comunica per a vostre coneixement i efectes.

Visqueu molts anys.

Barcelona, 29 octubre 1914.

El President, D. Martí i Julià.—El Secretari, Francesc X. Casas i Briz.

Sr. Director de *La Costa de Llevant*, Canet de Mar,

Acció Catalanista

Posició de Catalunya davant del problema europeu

AMB el tema que encapçala aquestes ratlles, dissabte prop-passat el distingit escriptor nacionalista N'Antoni Rovira i Virgili, donà al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, una nova conferencia sobre política internacional, la que com l'anterior se vegé concorreguda amb extrem.

Començà el conferenciant, manifestant que essent el seu criteri el que Catalunya tingui una política internacional, ell devia exposar els seus sentiments, declarant que les seves simpaties, eren pels pobles aliats, encara que baix el seu punt de vista nacionalista reconeixia també els seus defectes.

Combaté als que's diuen imparcials i defensen la neutralitat sens recordar-se de la justícia.

Catalunya en aquest plet, té de tenir veu encara que no tinga vot, cosa de lo que no s'han recordat dos capítols del nostre moviment, un de la dreta i altre de l'esquerra, ja que parlant d'aquest conflicte sols han pensat amb Espanya, sens recordar-se de Catalunya, que com a nacionalitat, té de tenir un criteri particular, que encara que coincidís amb el d'Espanya, no tindrà de confondre's.

Un d'aquests prohoms, ha dit que tenim d'estar agraviats amb les nacions europees perquè aquestes no varen ajudar a Espanya en la guerra amb els Estats Units, extranyant-se el conferenciant, que aquest criteri sigui sustentat per qui's diu nacionalista.

Es natural que no podent ésser Espanya altra cosa que neutral i essent el poble contrari a la conflagració, els governants ne siguin, però això no vol dir que Catalunya, tingui de fer eco a la premsa madrilenya i a la d'aquí, madrilenyitzada també, ridicolitzant a Portugal per haver prés posició propia com a nacionalitat, sinó que al contrari Catalunya té de recordar se de l'ajuda que moltes vegades i en moments de lluita n'ha rebut, que fan que's pugui dir que la nostra causa és més la de Portugal que la d'Espanya.

Mirant a França, hem de reconèixer que és un Estat unitarista, però no antinacionalista. En ell hi nasqué el pensament del Nacionalisme, i si avui Cerdanya i Provença viuen baix

el seu domini, és que aquests pobles no han passat encara de la categoria de regions.

El sentiment nacionalista, no ha trobat calli encara entre'ls 250,000 habitants del Rosselló que parlen en català, això vol dir que és una fantasia pensar en ajuntar avui el Rosselló a Catalunya, perquè estant aquesta baix el domini d'Espanya, el Rosselló fóra una província més que seguiria la nostra sort, de lo qual el nostre cor en patiria fonament.

El domini d'Anglaterra sobre les moltes nacionalitats de l'India, i de l'Egipte, no's pot pas estudiar baix el punt de vista essencialment nacionalista, ja que tots els mals que n'han rebut, són preferibles a tots els béns que ells independentment haurien obtingut.

El conferenciant creu que'l dia que aquestes nacionalitats arribin a un grau de civilització superior, allavors se'ls hi concedirà l'autonomia, tal com feren amb el Canadà i altres pobles.

La centralització de Rússia, no's pot alabar de cap manera, però en els moments actuals veiem que finlandesos i polonesos lluiten al costat de Rússia perquè esperen que en cas de victòria dels aliats, França i Anglaterra imposaran a Rússia la seva reivindicació nacional.

Nosaltres nacionalistes hem d'estar al costat—diu—de les demés nacionalitats oprimides tenint present que'l triomf d'Alemania, fóra la derrota més grossa del Nacionalisme.

Així el nostre interès, sens menyspreuar, ni negar els mèrits de cada hù, és desitjar el triomf dels aliats, i si Espanya no té aquest desig, quina victòria més grossa per Catalunya, el demostrar que enfront de la lluita interior d'Espanya, entre germanòfils i francòfils, Catalunya se presenta ben unida amb una sola aspiració!

Tots coneixem els horrors de la guerra i devem execrar-los, però el nostre pacifisme no té d'arribar al extrem de dir—com ha fet algú—que convé la pau sigui com sigui, ja que l'esforç de Bèlgica, de l'Alsàcia-Lorena i de la Servia, no ha d'ésser ni té d'ésser estèril.

Hem d'aixecar, si, un gran crit de pau, però com digué Roosevelt una pau amb l'esclavitud de Bèlgica, no fora tal pau; per això damunt d'aquest crit, hem de posar-hi el de justícia, ja que tenim de pensar per l'endemà, que'ls pobles que com el nostre estant esclaus, no saben on és el seu pervindre.

Una llarga ovació coronà el magnífic parlament del senyor Rovira i Virgili, sentint-se durant el transcurs del mateix diferents mostres d'aprovació.—C.

Sopar de comiat an En Termes i Vilaplana

Tal com anunciàrem, diumenge passat la Redacció de RENAIXEMENT acompanyada de bons companys i amics, obsequià amb un sopar de comiat el fervent president de l'Orfeó Català de Buenos-Aires que a la hora que aquestes ratlles veuràn la llum ja deurà ésser solcant les mars, camí de la ciutat del Plata.

L'àpet transcorregué en mig de la germanor més delitosa, parlant-se de projectes i d'esperances.

Que'ls bons desitjos de RENAIXEMENT acompanyin en el llarg viatge el dilecte amic Termes, català entusiasta, qui ha vingut a establir entre'ls catalans d'aquí i els de l'Argentina, llaços d'amor, prometedors de profit i glòria per a la patria.

— Diumenge dia 8 de novembre de 1914 —

Inaugural del Casal Nacionalista Sagrerenc

Sagrera, 155 (a cà'n Gaig)

MATÍ A LES 11

SARDANES, per la cobla «Principal Barcelonina», executant un escullit programa.

TARDE A LES 4

GRANDIÓS MITING, prenent-hi part diversos i eloqüents oradors de l'Unió Catalanista.

NOVES

Al bell florir de la juvenesa ha mort en aquesta ciutat En Joan Tarrida i Monge, que amb el pur entusiasme del jovent havia abraçat la causa del Catalanisme, figurant entre 'ls socis del Casal Nacionalista de Sans «Els Segadors.» Aqueixa entitat trasmeté a la distingida família del malhaurat jove una sentida comunicació de condol i dedicà a sa memoria una magnífica corona de flors naturals amb llaçada dels colors de la nostra bandera, tenint ademés nombrosa representació a l'acte del enterrament, que motivà una gran manifestació de dol poques vegades vista en casos consemblants.

RENAIXEMENT comparteix el greu dolor, que senten per aital pèrdua, els pares, germans i demés família del finat. Descansi en pau.

* * *

Havem rebut el primer número de «L'Independent» que com indica el seu títol, diu que vol actuar completament deslligat de tot agrupament polític dins del Nacionalisme.

Li retornem el salut, establint gustosos el canvi.

* * *

Properament i organitzada per l'A. N. C. Casal Catalanista del Districte II, tindrà lloc una visita nocturna col·lectiva al observatori Fabra del Tibidabo, on l'eminent director del mateix, senyor Comas i Solà, farà una breu explicació dels molts aparells allí instal·lats.

Tenint de ser en nombre reduït i fixo, els que poden formar part d'aquesta visita, se prega als que vulguin assistir-hi se serveixin passar a inscriure's lo més aviat possible, per l'hostatge social, de 10 a 11 de la vetlla, de tots els dies feiners.

* * *

El pròxim diumenge dia 8 al vespre tindrà lloc en la U. N. R. Casal Catalanista del Districte III, una conferència folk-lòrica, a càrrec del Sr. En Aristides Cot, sobre el tema «impresions de un viatge a la Cerdanya» en la que l'Esbart Barceloní de Dançaires del Casal, il·lustrarà la conferència practicament amb les dances típiques i músiques existents a la Cerdanya.

Queden convidats tots els aimants de nostres dances catalanes.

* * *

«La Societat Catalana de Edicions» ha rebut durant aquestes darreres setmanes nombroses indicacions respecte a la conveniència de fer una edició popular de la magnífica obra d'En Rovira i Virgili «Historia dels moviments nacionalistes», la publicació de la qual ha quedat llesta amb l'aparició de son tercer i últim volum.

L'«Historia dels moviments nacionalistes» apart de la seva valua científica, constitueix una gran obra de propaganda patriòtica. En ses planes batge l'esperit heròic dels pobles que lluiten per la llibertat nacional i resplendeixen les virtuts creadores i fecondes de la idea nacionalista.

La present guerra europea ha vingut a donar major interès al llibre d'En Rovira i Virgili.

Per això era d'alta utilitat el donar al públic una edició popular de l'«Historia dels moviments nacionalistes», a fi que la coneixença d'aquesta obra s'estenguí. Comprenent-ho així, la «Societat Catalana d'Edicions», ha fet una segona edició especial del susdit llibre, edició que ha estat posada a la venda al preu excepcional de 5 pessetes tots tres volums.

Els que desitgin adquirir els tres volums de l'edició popular de l'«Historia dels moviments nacionalistes» poden dirigir-se a la «Societat Catalana d'Edicions», Carrer de Zurbano, 4, baixos, Barcelona.

Per enviar els volums a fóra de Barcelona, caldrà afegir 0'50 pessetes. El paquet anirà certificat.

* * *

S'ha constituït un grupo de joves entusiastes en comissió organitzadora de un gran festival i concurs de sardanistes, qual benefici es destinarà al sosteniment de les escoles catalanes.

A tal objecte s'ha contractat ja una bona cobla forastera i nova a Barcelona.

Oportunament podrem dir el dia i lloc de la celebració, no dubtant que donat el fi benèfic del mateix es veurà la comissió organitzadora coronada d'èxit.

* * *

El prop·vinent dissabte dia 7, el «Foment del Teatre Català» començarà un plan de conferències que té en projecte, celebrant-se la primera al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria, a càrrec de l'intel·ligent escriptor En Francesc Curet, baix el tema: «El Teatre Català i la vida social catalana».

♦ ♦ RENAIXEMENT ♦ ♦

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Carrer de la Boria, 24 i 26 pral.

Hores d'oficina: de 6 a 8 tarda, i de 9 a 11 nit
Preus de sotscripció: 2 ptes. trimestre